

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Decizia nr. 28/2022 Dosar nr. 351/1/2022

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 mai 2022

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 534 din 31 mai 2022

Valentina Vrabie - președintele delegat al Secției a II-a civile
Veronica Magdalena Dănăilă - judecător la Secția a II-a civilă
George Bogdan Florescu - judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu - judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru - judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă - judecător la Secția a II-a civilă
Csaba Bela Nasz - judecător la Secția a II-a civilă
Adina Oana Surdu - judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau - judecător la Secția a II-a civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 351/1/2022, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 36 alin. (2) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Valentina Vrabie, președintele delegat al Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Cristian Balacciu, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj - Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 337/112/2018/a7, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că: la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, fiind comunicat părților, conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; debitoarea a depus un punct de vedere la raport, în termenul legal, iar la solicitarea sa, Institutul Român de Drept Comercial a transmis o opinie asupra chestiunilor de drept.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a rămas în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Cluj - Secția a II-a civilă a dispus, prin Încheierea din 31 ianuarie 2022, în Dosarul nr. 337/112/2018/a7, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

a) Dacă dispozițiile art. 45 alin. (1) lit. k) și o) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretate în sensul existenței competenței judecătorului-sindic de a se pronunța asupra viabilității planului de reorganizare și de a confirma un plan de reorganizare, în cazul în care nu se poate adopta o hotărâre în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați, la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, sau în sensul că acesta confirmă planul numai în măsura existenței unei hotărâri de aprobare de către adunarea creditorilor a planului de reorganizare.

b) Dacă dispozițiile art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 trebuie interpretate în sensul că lipsa unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați, la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

8. Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 85/2014)

Art. 45. -

" **(1)** Principalele atribuții ale judecătorului-sindic, în cadrul prezentului capitol, sunt: (...) k) confirmarea planului de reorganizare, după votarea lui de către creditorii; (...) o) judecarea cererilor administratorului judiciar/lichidatorului judiciar în situațiile în care nu se poate lua o hotărâre în ședințele comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați, la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi; (...)."

Art. 138. - (...) "(4) Un plan va fi socotit acceptat de o categorie de creanțe dacă în categoria respectivă planul este acceptat de o majoritate absolută din valoarea creanțelor din acea categorie."

Art. 139. -

" **(1)** Judecătorul-sindic fixează termenul pentru confirmarea planului în cel mult 15 zile de la depunerea la tribunal de către administratorul judiciar a procesului-verbal al adunării creditorilor prin care acesta a fost aprobat. Judecătorul-sindic poate să ceară unui specialist să își exprime o opinie privind posibilitatea de realizare a planului, înainte de confirmarea lui. Planul este confirmat în următoarele condiții:

A. în cazul în care sunt 5 categorii, planul se consideră acceptat dacă cel puțin 3 dintre categoriile de creanțe menționate în programul de plăți, dintre cele prevăzute la art. 138 alin. (3), acceptă planul cu condiția ca minimum una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul;

B. în cazul în care sunt trei categorii, planul se consideră acceptat în cazul în care cel puțin două categorii votează planul, cu condiția ca una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul;

C. în cazul în care sunt două sau patru categorii, planul se consideră acceptat în cazul în care dacă este votat de cel puțin jumătate din numărul de categorii, cu condiția ca una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul;

D. fiecare categorie defavorizată de creanțe care a respins planul va fi supusă unui tratament corect și echitabil prin plan;

E. vor fi considerate creanțe nedefavorizate și vor fi considerate că au acceptat planul creanțele ce se vor achita integral în termen de 30 de zile de la confirmarea planului ori în conformitate cu contractele de credit sau de leasing din care rezultă;

F. planul respectă, din punct de vedere al legalității și viabilității, prevederile art. 133 (...)."

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-au invocat chestiunile de drept

9. Prin Încheierea civilă nr. 133 din 14 martie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 337/112/2018, Tribunalul Bistrița-Năsăud - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a admis cererea debitoarei BN - S.R.L. și a dispus deschiderea procedurii generale a insolvenței față de aceasta.

10. Prin Sentința civilă din 25 iunie 2020, pronunțată în Dosarul nr., Tribunalul Bistrița-Năsăud - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a admis cererea debitoarei și a constatat prelungirea perioadei de observație și a termenului pentru depunerea planului de reorganizare cu 3 luni, dispunând, totodată, prelungirea termenului pentru depunerea planului de reorganizare cu 30 de zile, calculat de la expirarea termenului prelungit.

11. La data de 17 septembrie 2020, administratorul judiciar al debitoarei a depus un plan de reorganizare a activității debitoarei pe o perioadă de 3 ani.

12. Prin rezoluția de la termenul din 14 octombrie 2020 judecătorul-sindic a acordat termen în vederea întrunirii adunării creditorilor pentru votarea planului de reorganizare a activității debitoarei.

13. La data de 19 noiembrie 2020 a avut loc adunarea generală a creditorilor în vederea discutării planului de reorganizare a activității debitoarei, ordinea de zi fiind prorogată la solicitarea creditorului majoritar F Bank - S.A.

14. Prin rezoluțiile de la termenele din 25 noiembrie 2020, 24 februarie 2021, 7 aprilie 2021 și 16 iunie 2021, judecătorul-sindic a acordat succesiv termene în vederea întrunirii adunării creditorilor pentru votarea planului de reorganizare, la ultimul termen participanții la procedură fiind citați cu mențiunea de a discuta intrarea debitoarei în procedura falimentului.

15. La data de 1 septembrie 2021 a avut loc adunarea generală a creditorilor în vederea discutării planului de reorganizare a activității debitoarei, fără a fi comunicat vreun vot de către creditorii cu privire la ordinea de zi.

16. În contextul în care administratorul judiciar a convocat mai multe adunări ale creditorilor pentru ca aceștia să își exprime poziția asupra planului de reorganizare, iar în cadrul acestor adunări s-a exprimat votul de prorogare de către creditorul majoritar F Bank - S.A., fără ca celelalte categorii de creanțe să comunice vreun vot, debitoarea a solicitat judecătorului-sindic să aplice dispozițiile art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014.

17. Administratorul judiciar a solicitat judecătorului-sindic confirmarea planului de reorganizare înregistrat cu nr. 4.047 din 15 mai 2020, în temeiul art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014, cu motivarea că nu au existat opoziții ale creditorilor cu privire la legalitatea planului.

18. Prin Sentința civilă din 16 septembrie 2021, Tribunalul Bistrița-Năsăud - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a dispus, printre altele, infirmarea planului de reorganizare propus de administratorul judiciar și deschiderea procedurii generale a falimentului împotriva debitoarei.

19. Pentru a hotărî astfel, judecătorul-sindic a constatat că planul de reorganizare a activității debitoarei nu a fost aprobat de creditorii, deși au fost acordate mai multe termene în vederea întrunirii adunării creditorilor, creditorul majoritar solicitând prorogarea ordinii de zi, fără să transmită votul său.

20. A apreciat că nu sunt aplicabile dispozițiile art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014, deoarece aprobarea planului de reorganizare de către adunarea creditorilor reprezintă o condiție esențială pentru confirmarea sa de către judecătorul-sindic. Astfel, este necesară exprimarea votului, pozitiv sau negativ, de către creditorii cu privire la planul de reorganizare, aceștia fiind direct vizați și interesați de modul în care evoluează activitatea debitoarei.

21. S-a mai reținut că judecătorul-sindic se poate pronunța asupra legalității planului de reorganizare, însă pentru a analiza viabilitatea acestuia trebuie parcurse toate fazele reglementate de lege. Or, planul de reorganizare a activității debitoarei nu a fost acceptat de adunarea creditorilor.

22. Dezinteresul creditorului majoritar și al celorlalți creditorii nu poate fi interpretat decât ca un vot negativ față de planul de reorganizare propus de administratorul judiciar. Acest dezinteres al creditorilor nu vizează situația în care practicianul în insolvență nu poate lua măsurile necesare desfășurării normale a procedurii insolvenței, ci vizează chiar procedura de reorganizare a activității debitoarei. Or, fără aprobarea

creditorilor, planul de reorganizare propus de administratorul judiciar nu poate fi confirmat de judecătorul-sindic, care nu se poate substitui votului acestora.

23. Debitoarea a declarat apel împotriva sentinței primei instanțe, solicitând schimbarea în tot a hotărârii atacate și trimiterea cauzei judecătorului-sindic pentru aprobarea/confirmarea planului de reorganizare și, în subsidiar, aprobarea planului de reorganizare și trimiterea cauzei judecătorului-sindic pentru pronunțarea unei sentințe de confirmare a planului.

24. În motivarea căii de atac apelanta a susținut că judecătorul-sindic nu putea infirma planul de reorganizare decât dacă planul era aprobat/respins de adunarea creditorilor și, în urma verificării legalității planului, constata neîndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 139 alin. (1) lit. A-F din Legea nr. 85/2014.

25. Astfel, confirmarea sau infirmarea planului de reorganizare poate fi dispusă doar dacă există o hotărâre a adunării creditorilor de aprobare ori de respingere a planului. Această concluzie rezultă și din conținutul dispozițiilor art. 45 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014, care prevăd că judecătorul-sindic poate hotărî asupra confirmării doar după votarea planului. Or, în cauză nu s-a înregistrat niciun vot valabil în adunarea creditorilor.

26. A mai arătat că dispozițiile art. 145 alin. (1) lit. B din Legea nr. 85/2014 stabilesc că intrarea în faliment se dispune atunci când "debitorul și-a declarat intenția de reorganizare, dar nu a propus un plan de reorganizare ori planul propus de acesta nu a fost acceptat și confirmat", fiind astfel reglementate două faze consecutive, respectiv acceptarea planului de către adunarea creditorilor și confirmarea sa de către judecătorul-sindic.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

27. Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

28. În acest sens a arătat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile a fost formulată într-un litigiu aflat în faza apelului, pe rolul Curții de Apel Cluj, care judecă cauza în ultimă instanță, potrivit art. 43 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

29. De lămurirea chestiunilor de drept invocate depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât judecătorul-sindic a apreciat că nu sunt incidente prevederile art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014, iar confirmarea planului de reorganizare reprezintă faza finală, după ce acesta a fost propus de una dintre persoanele îndreptățite, potrivit art. 132 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, respectiv a fost acceptat de adunarea creditorilor, în condițiile art. 138 din aceeași lege. Judecătorului-sindic i s-a conferit posibilitatea de a se pronunța asupra legalității planului de reorganizare, însă pentru a analiza viabilitatea acestuia trebuie parcurse toate fazele reglementate de lege. Interpretarea dată de judecătorul-sindic normelor legale evocate a fost criticată prin calea de atac exercitată în cauză.

30. S-a mai arătat că elementul de noutate a chestiunilor de drept rezultă din faptul că acestea nu au făcut obiectul unor dezlegări jurisprudențiale consecvente, nefiind cristalizată practica judiciară față de momentul intrării în vigoare a textelor legale supuse interpretării.

31. Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra acestor chestiuni de drept prin decizii de speță sau decizii pronunțate în mecanismele de unificare a practicii judiciare, astfel cum rezultă din evidențele sale electronice.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept

32. Numai apelanta a depus un punct de vedere asupra chestiunilor de drept.

33. Cu privire la prima chestiune de drept, a arătat că judecătorul-sindic nu este limitat la controlul condițiilor de legalitate pe care planul trebuie să le îndeplinească, fiind obligat să analizeze și viabilitatea planului, adică posibilitățile reale de îndeplinire a obligațiilor asumate prin plan. Având în vedere că analiza de oportunitate a planului de reorganizare îi este recunoscută expres de lege în faza confirmării acestuia prin hotărâre, rezultă că, în lipsa unei atitudini active a creditorilor, judecătorul-sindic se poate substitui acestora, analizând oportunitatea planului la un moment anterior.

34. Cu privire la a doua problemă de drept, a subliniat că legiuitorul a conferit o semnificație pasivității creditorilor numai în cazurile expres prevăzute de lege, relevante în acest sens fiind, spre exemplu, dispozițiile art. 49 alin. (1) și art. 139 alin. (1) lit. E din Legea nr. 85/2014. Ca atare, a apreciat că interpretarea corectă a dispozițiilor legale incidente este în sensul că pasivitatea creditorilor nu echivalează automat cu un vot negativ, conducând astfel la imposibilitatea de confirmare a planului în lipsa unei dispoziții exprese cu privire la semnificația pasivității acestora.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept

35. Instanța de trimitere a apreciat că între mecanismele create de legiuitor pentru asigurarea celerității procedurii se regăsește și cel instituit de art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014, referitor la judecarea de către judecătorul-sindic a cererilor administratorului judiciar/lichidatorului judiciar în situațiile în care nu se poate lua o hotărâre în ședințele comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor, din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi.

36. Examinarea textului legal evocat anterior relevă că nu sunt menționate în cuprinsul său, în mod limitativ sau enunțiativ, ipotezele de excepție de la aplicarea normei, fiind instituite două condiții necesare pentru a putea solicita judecătorului-sindic aplicarea mecanismului pe care această normă îl reglementează.

37. Astfel, se poate solicita aplicarea art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014 în ipoteza în care, la cel puțin două ședințe ale comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor, având aceeași ordine de zi, nu se poate lua o hotărâre din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați.

38. Norma analizată nu cuprinde mențiuni referitoare la ordinea de zi decât sub aspectul necesității identității sale în două ședințe, astfel că nu pot fi operate excluderi derivate din natura chestiunilor supuse analizei prin ordinea de zi și nici cu privire la textul art. 45 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014.

39. Scopul instituirii acestor atribuții în sarcina judecătorului-sindic rezidă în caracterul concursual al procedurii insolvenței și în necesitatea salvagărdării principiilor înscrise în art. 4 din Legea nr. 85/2014, între care și fundamentarea votului pentru aprobarea planului de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui

tratament egal între creditorii cu același rang, a recunoașterii priorităților comparative și a acceptării unei decizii a majorității.

40. Aplicarea dispozițiilor art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 trebuie realizată de către judecătorul-sindic în consonanță cu principiile enunțate de art. 4 din aceeași lege.

41. Prin urmare, instanța de trimitere a apreciat că nu poate fi validată teza echivalării pasivității creditorilor cu un vot negativ, cât timp legiuitorul a instituit un mecanism pentru continuarea procedurii prin dispozițiile art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

42. Curțile de apel Oradea și Pitești au transmis practică judiciară relevantă.

43. Curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara au comunicat punctele de vedere ale colectivelor de judecători.

44. Din răspunsurile primite s-au conturat două opinii cu privire la prima chestiune de drept.

45. Într-o primă opinie s-a apreciat că judecătorul-sindic se poate pronunța asupra viabilității planului de reorganizare, pe care îl poate confirma, în cazul în care nu se poate adopta o hotărâre în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi. (tribunalele Neamț, Teleorman, Gorj și Maramureș)

46. Într-o a doua opinie s-a apreciat că judecătorul-sindic poate confirma planul de reorganizare numai în măsura existenței unei hotărâri de aprobare a planului de către adunarea creditorilor (Curtea de Apel Alba Iulia - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel București - secțiile a V-a și a VI-a civile, Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Curtea de Apel Craiova - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Galați - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Iași - Secția civilă, Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Ploiești - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Timișoara - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și tribunalele Covasna, București, Ialomița, Buzău, Constanța, Dolj, Galați, Vaslui, Vrancea și Suceava).

47. Au fost prezentate argumente numai în sprijinul celei de-a doua opinii. În concret, s-a arătat că art. 45 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014 enumeră, printre atribuțiile judecătorului-sindic, confirmarea planului de reorganizare, după votarea acestuia de către creditorii, fiind astfel prevăzută în mod expres cerința votării planului. De asemenea, art. 45 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014 trebuie coroborat cu dispozițiile art. 138 și 139 din aceeași lege, care fac referire la cerința acceptării planului de către creditorii prin exercitarea dreptului de vot, ceea ce implică o manifestare de voință expresă în acest sens. În plus, s-a arătat că planul de reorganizare reprezintă un act juridic plurilateral încheiat prin manifestarea de voință a categoriilor de creditorii care îl votează, motiv pentru care judecătorul-sindic nu ar putea să confirme un plan în absența unei hotărâri a adunării creditorilor.

48. Au fost identificate hotărâri judecătorești definitive numai în sensul celei de-a doua opinii, respectiv:

- Sentința nr. din 12 aprilie 2018, pronunțată în Dosarul , prin care Tribunalul Bihor - Secția a II-a civilă a dispus deschiderea procedurii falimentului împotriva debitoarei cu motivarea că planul de reorganizare nu a fost acceptat de adunarea creditorilor după patru convocări ale acestei adunări, nefiind întrunit cvorumul necesar adoptării unei hotărâri;

- Decizia nr. din 24 septembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. prin care Curtea de Apel Pitești - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a reținut că este legală dispoziția judecătorului-sindic de deschidere a procedurii falimentului din moment ce adunarea creditorilor, convocată de mai multe ori în decurs de un an, nu a fost legal întrunită, nefiind astfel aprobat planul de reorganizare a activității debitoarei.

49. Cu privire la a doua chestiune de drept s-au conturat două opinii.

50. Într-o primă opinie s-a apreciat că lipsa unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsa cvorumului cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, nu echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare (Curtea de Apel Alba Iulia - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel București - Secția a VI-a civilă, Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Curtea de Apel Galați - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Timișoara - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și tribunalele Ialomița, Neamț, Gorj, Covasna și Maramureș).

51. Într-o a doua opinie s-a apreciat că lipsa unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare (Curtea de Apel București - Secția a V-a civilă, Curtea de Apel Craiova - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Iași - Secția civilă, Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Ploiești - Secția a II-a civilă și tribunalele București, Teleorman, Buzău, Galați, Vaslui, Vrancea și Specializat Argeș).

52. Au fost prezentate argumente numai în sprijinul celei de-a doua opinii. Astfel, s-a arătat că dezinteresul creditorilor nu poate fi interpretat decât în sensul unui vot negativ față de planul de reorganizare propus de administratorul judiciar. Acest dezinteres al creditorilor nu vizează situația în care practicianul în insolvență nu poate lua măsurile necesare desfășurării normale a procedurii insolvenței, ci vizează chiar procedura de reorganizare a activității debitorului. Votul negativ rezultă din faptul că lipsa unui cvorum de 30% pentru constituirea legală a adunării creditorilor conduce la neîndeplinirea condiției ca minimum 30% din totalul valoric al masei credale să aprobe planul de reorganizare.

53. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu privire la chestiunile de drept supuse dezlegării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

54. Prin Decizia nr. 148 din 21 februarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 2 mai 2012, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 101 din Legea nr. 85/2006 [având drept corespondent art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014]. În considerentele acestei decizii, instanța de contencios constituțional a reținut că: "în scopul administrării eficiente a procedurii reglementate de Legea nr. 85/2006, planul de reorganizare este confirmat de judecătorul-sindic după depunerea la tribunalul de către administratorul judiciar a procesului-verbal al adunării creditorilor prin care acesta a fost aprobat. (...) În vederea confirmării planului de reorganizare, judecătorul-sindic analizează întrunirea cumulativă a celor cinci condiții prevăzute la art. 101 alin. (1) lit. A-E

din Legea nr. 85/2006. De altfel, atribuția judecătorului-sindic vizează admiterea și confirmarea planului de reorganizare după votarea și aprobarea lui de către adunarea creditorilor. Curtea apreciază că, din redactarea întregii legi privind procedura insolvenței, rezidă principiul stabilit de legiuitor potrivit căruia atribuțiile judecătorului-sindic sunt cele de verificare a legalității actelor de procedură, iar atribuțiile creditorilor privesc managementul procedurii."

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

55. Prin Decizia nr. 1 din 20 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 147 din 25 februarie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut, în considerentul de la paragraful 86, următoarele: "Cu alte cuvinte, procedura insolvenței (în componentele sale distincte), fiind una judiciară, prin excelență, desfășurată sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic, nu implică în totalitate voința debitorului în ceea ce privește modalitatea concretă de valorificare a bunurilor sale în scopul acoperirii creanțelor. Ca atare, din acest punct de vedere, această procedură presupune o înstrăinare/vânzare silită a bunurilor (iar nu de bunăvoie), chiar și în cazul reorganizării, de vreme ce și în acest caz planul de reorganizare este supus analizei creditorilor și apoi aprobării de către judecătorul-sindic (art. 134-140)."

X. Opiniile specialiștilor consultați

56. Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași a apreciat că art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014 conferă judecătorului-sindic competența de a efectua un control de oportunitate asupra viabilității planului de reorganizare când nu se poate lua o hotărâre în ședințele adunării creditorilor din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi.

57. În argumentarea acestei opinii s-a subliniat că, în multe situații, practicianul în insolvență s-a aflat în imposibilitate de a lua măsurile necesare desfășurării normale a procedurii insolvenței din cauza inactivității creditorilor. Or, pentru astfel de situații, legiuitorul a conferit judecătorului-sindic atribuția de a depăși rolul de verificator al legalității, realizând o apreciere de domeniul oportunității măsurilor din procedura insolvenței.

58. Extinderea atribuției judecătorului-sindic de a aprecia asupra oportunității planului de reorganizare este susținută și de prevederile art. 139 alin. (1) lit. F din Legea nr. 85/2014, potrivit cărora planul este confirmat de judecătorul-sindic dacă respectă, din punctul de vedere al legalității și viabilității, prevederile art. 133 din aceeași lege, respectiv posibilitățile reale de îndeplinire a obligațiilor asumate prin plan.

59. Cu privire la a doua chestiune de drept s-a apreciat că lipsa votului creditorilor în cadrul adunărilor la care au fost convocați și nu s-au prezentat nu echivalează cu un vot negativ asupra planului care să determine intrarea debitorului în faliment.

60. În fundamentarea acestui punct de vedere s-a arătat că, în absența unei prevederi legale care să confere atitudinii pasive a adunării creditorilor semnificația unui vot negativ, nu poate fi atribuită o astfel de semnificație care să justifice dispoziția de intrare în faliment. Atunci când a apreciat că neexprimarea voinței creditorilor poate fi considerată drept vot negativ, legiuitorul a instituit expres o astfel de prezumție, precum cea instituită de art. 49 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

61. Universitatea din București a apreciat că judecătorul-sindic nu are competența de a se pronunța asupra viabilității planului de reorganizare și de a confirma un plan de reorganizare, în cazul în care nu se poate adopta o hotărâre în adunarea creditorilor convocată în acest scop, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi.

62. În acest sens s-a arătat că analiza dispozițiilor art. 136-138 din Legea nr. 85/2014 relevă că ipoteza imposibilității adoptării unei hotărâri a adunării creditorilor cu privire la planul de reorganizare, din cauza neîntrunirii cvorumului cerut de lege pentru legala sa acceptare, nu poate fi pusă sub semnul egalității cu ipoteza "cererii" evocate de art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014. Aceasta deoarece temeiul exprimării votului de către creditorii cu privire la planul de reorganizare nu este dat de o cerere a administratorului judiciar, ci de exigența legală ca acesta să primească votul pozitiv al creditorilor, conform regulilor stabilite de art. 138 din Legea nr. 85/2014.

63. S-a mai arătat că art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014 are ca finalitate deblocarea procedurii insolvenței atunci când stagnează din cauza dezinteresului sau relei-credițe a creditorilor care dețin un procent decisiv pentru întrunirea cvorumului. Or, procedura nu stagnează dacă nu se votează planul de reorganizare, ci se trece la faliment.

64. Cu privire la a doua chestiune de drept s-a apreciat că lipsa unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, nu echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare.

65. S-a argumentat că textele care prevăd acceptarea planului de reorganizare de către creditorii tratează această acceptare ca o condiție prealabilă sine qua non a confirmării planului de către judecătorul-sindic, conform art. 138 și 139 din Legea nr. 85/2014.

66. Universitatea de Vest din Timișoara a prezentat două opinii asupra primei chestiuni de drept.

67. Într-o opinie s-a apreciat că judecătorul-sindic are dreptul de a se pronunța asupra viabilității planului de reorganizare și de a-l confirma în cazul în care adunarea creditorilor nu a putut adopta o hotărâre din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi.

68. Astfel s-a arătat că neprezentarea succesivă a creditorilor la adunările convocate de administratorul judiciar ar putea fi calificată ca o exercitare abuzivă a dreptului lor de a participa la aceste adunări, având drept consecință privarea debitorului de posibilitatea de redresare financiară. Or, judecătorul-sindic are îndatorirea de a analiza motivele neexercitării votului de către creditorii, iar în cazul în care constată că omisiunea acestora este abuzivă, este obligat să sancționeze acest comportament și să confirme planul de reorganizare, în temeiul art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014.

69. Într-o altă opinie s-a apreciat că judecătorul-sindic poate confirma planul de reorganizare numai în măsura existenței unei hotărâri a adunării creditorilor de aprobare a planului.

70. S-a argumentat că art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 vine în completarea art. 45 alin. (1) lit. k) din aceeași lege, în sensul că dezvoltă condițiile referitoare la confirmarea planului de reorganizare de către judecătorul-sindic, reglementând un mecanism juridic în acest sens.

71. Astfel, în vederea fixării termenului pentru confirmarea planului de reorganizare este necesar ca administratorul judiciar să depună la grefa tribunalului procesul-verbal al adunării creditorilor prin care acesta a fost aprobat. Această exprimare a legiuitorului relevă că un plan de reorganizare nu poate fi confirmat decât dacă a fost votat de către adunarea creditorilor.

72. Cu privire la a doua chestiune de drept s-a apreciat că lipsa votului creditorilor asupra planului de reorganizare nu echivalează cu un vot negativ.

73. În acest sens s-a arătat că singurele referiri la modul de interpretare a unui vot din Legea nr. 85/2014 sunt la art. 27 alin. (2) teza finală și art. 49 alin. (1) teza a II-a care prevăd că "orice condiționare a votului este considerată vot negativ", respectiv "votul condiționat este considerat vot negativ". Așadar, legiuitorul a înțeles să asimileze votului negativ numai votul condiționat, nu și neexercitarea sa.

XI. Raportul asupra chestiunilor de drept

74. Judecătorul-raportor a apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este admisibilă și, asupra fondului, că: judecătorul-sindic poate confirma un plan de reorganizare numai în măsura în care există o hotărâre de aprobare de către adunarea creditorilor a respectivului plan de reorganizare; imposibilitatea adoptării unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe având aceeași ordine de zi, nu echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare.

XII. Înalta Curte de Casație și Justiție

XII.1. Asupra admisibilității sesizării

75. Prealabil analizării în fond a problemelor de drept supuse dezbaterii, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este ținută să verifice dacă, în raport cu întrebările formulate de titularul sesizării, sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

76. Potrivit acestui text de lege, "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

77. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior rezultă că legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile - astfel cum au fost acestea decelate în jurisprudența instanței supreme dezvoltată pe marginea mecanismului procedural în discuție -, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

a) existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

b) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

c) ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

d) chestiuina de drept a cărei lămurire se solicită să prezinte caracter de noutate;

e) chestiuina de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

78. Verificând admisibilitatea sesizării, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

79. Astfel, litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată; Curtea de Apel Cluj - Secția a II-a civilă, titulara sesizării, investită cu judecarea căii de atac a apelului, urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, este definitivă; conform art. 43 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, în materia insolvenței, hotărârile judecătorului-sindic sunt supuse numai apelului.

80. În ceea ce privește condiția referitoare la existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, se constată că art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de "chestiune de drept". În doctrină s-a arătat însă că pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, iar nu aparentă, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară. Chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare. În același sens, întrebarea/întrebările formulată/formulate în cadrul acestei proceduri trebuie să vizeze o chestiune de drept punctuală, astfel încât soluția dată să aibă în vedere numai chestiunea respectivă, iar nu întreaga problematică a unui text de lege.

81. Astfel, există o deosebire esențială între procedura hotărârii prealabile și recursul în interesul legii: în primul caz se rezolvă o chestiune de drept punctuală, de care depinde soluționarea pe fond a cauzei, în timp ce în al doilea caz se rezolvă, de regulă, o problemă de drept generică, de principiu.

82. Referitor la acest aspect, în literatura de specialitate s-a arătat că, în înțelesul legii, chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită trebuie să fie specifică, urmărind interpretarea punctuală a unui text legal, fără a-i epuiza înțelesurile sau aplicațiile; întrebarea instanței trebuie să fie una calificată, iar nu generică și pur ipotetică.

83. În același timp, problema de drept trebuie să fie reală, iar nu aparentă, să privească interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege, a unei reguli cutumiare neclare, incomplete sau, după caz, incerte ori incidența unor principii generale ale dreptului al căror conținut sau a căror sferă de acțiune sunt discutabile.

84. Cum de chestiunea de drept respectivă depinde soluționarea pe fond a cauzei, înseamnă că ea trebuie să fie una importantă și să se regăsească în soluția care va fi cuprinsă în dispozitivul hotărârii ce urmează să fie dată, indiferent dacă cererea este admisă sau respinsă. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat deja că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei.

85. Din această perspectivă se reține că instanța de trimitere, investită cu o cerere de apel formulată împotriva încheierii judecătorului-sindic de trecere în faliment a debitorului insolvent, este chemată să stabilească dacă judecătorul-sindic se poate sau nu substitui, în temeiul dispozițiilor art. 45 alin. (1) lit. o) din

Legea nr. 85/2014, adunării creditorilor care, la două ședințe având pe ordinea de zi aprobarea unui plan de reorganizare propus în condițiile art. 132 din aceeași lege, nu a putut adopta nicio hotărâre din lipsă de cvorum, respectiv dacă dispozițiile art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din același act normativ trebuie interpretate în sensul că lipsa unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, pentru motivul mai sus arătat, echivalează cu un vot negativ asupra planului propus.

86. De asemenea, este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării, care reprezintă o condiție distinctă de admisibilitate. Aceasta este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă sunt necesare unele clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate.

87. În aceste condiții, în stabilirea elementului de noutate a chestiunii de drept a cărei interpretare se solicită trebuie plecat de la următoarele premise:

- asigurarea funcției mecanismului hotărârii prelabile de prevenire a practicii judiciare neunitare;
- evitarea paralelismului și suprapunerii cu mecanismul recursului în interesul legii.

88. Potrivit jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, în situația în care există un număr semnificativ de hotărâri judecătorești care să fi soluționat diferit, în mod constant, o problemă de drept, într-o anumită perioadă de timp, mecanismul legal de unificare a practicii judiciare este cel cu funcție de reglare - recursul în interesul legii, iar nu hotărârea prelabilă.

89. În cazul de față, examenul jurisprudențial efectuat a relevat că nu s-a cristalizat o jurisprudență unitară și constantă în legătură cu chestiunile de drept a căror lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prelabile în scopul prevenirii apariției unei practici neunitare. Totodată, este de observat faptul că în urma consultării instanțelor au fost transmise preponderent opinii teoretice, care evidențiază două variante posibile de interpretare, cea majoritară fiind în sensul că judecătorul-sindic poate confirma un plan de reorganizare numai în măsura existenței unei hotărâri de aprobare a planului de către adunarea creditorilor, respectiv că lipsa unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare. Așadar, înțelegerea noii soluții legislative introduse prin Legea nr. 85/2014 s-a dovedit a fi oarecum anevoioasă, cu potențial real de a da naștere unei jurisprudențe divergente, problema de drept prezentând o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția mecanismului de unificare activat.

90. Așa fiind, condiția noutății se verifică, devenind actuală cerința interpretării și aplicării normelor de drept respective, anume a prevederilor art. 45 alin. (1) lit. k) și o), art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

91. Totodată, se constată că asupra acestor chestiuni de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat anterior pe calea unui recurs în interesul legii ori a unei alte hotărâri prelabile.

92. Prin urmare, sesizarea întrunește cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, astfel încât se impune a se da eficiență mecanismului de unificare reprezentat de pronunțarea unei hotărâri prelabile, în vederea atingerii dezideratului acestei instituții procesuale, respectiv

preîntâmpinarea soluționării diferite a unei chestiuni de drept de către instanțele judecătorești (control a priori), determinând și efectul asigurării securității raporturilor juridice.

XII.2. Asupra fondului sesizării

93. Obiectul întrebării prealabile îl constituie interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 45 alin. (1) lit. k) și o), art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

94. În esență, problema de drept care formează obiectul dezlegării de principiu este generată de împrejurarea că, atunci când legiuitorul a completat principalele atribuții ale judecătorului-sindic, așa cum erau ele reglementate anterior de art. 11 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 85/2014 a introdus, printre altele, și pe aceea de a judeca cererile administratorului judiciar/lichidatorului judiciar în situațiile în care nu se poate lua o hotărâre în ședințele comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, atribuție care nu exista în reglementarea anterioară.

95. Cu toate acestea, în cuprinsul textului normativ nu a fost introdusă, cum de altfel, corect, a arătat și instanța de trimitere, nicio mențiune referitoare la ordinea de zi, cerințele impuse expres pentru a se putea solicita judecătorului-sindic aplicarea mecanismului prevăzut de art. 45 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 85/2014 fiind limitate la două, respectiv: a) au existat cel puțin două ședințe ale adunării creditorilor având aceeași ordine de zi; b) nu s-a putut lua o hotărâre din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați.

96. În aceste condiții, potrivit uneia dintre opinii, îmbrățișată și de instanța de trimitere, câtă vreme norma legală analizată nu cuprinde mențiuni referitoare la punctele aflate pe ordinea de zi, decât sub aspectul necesității identității ordinii de zi a celor două ședințe ale adunării creditorilor, nu pot fi operate excluderi derivate din natura chestiunilor supuse analizei prin ordinea de zi și nici cu privire la prevederile art. 45 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014.

97. Argumentul principal în susținerea acestui punct de vedere este fundamentat pe scopul instituirii unei asemenea atribuții în sarcina judecătorului-sindic, care rezidă în caracterul concursual al procedurii reglementate de acest act normativ și necesitatea salvagărdării principiilor enumerate de art. 4 din Legea nr. 85/2014, cum ar fi fundamentarea votului pentru aprobarea planului de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui tratament egal între creditorii de același rang, a recunoașterii priorităților comparative și a acceptării unei decizii a majorității, urmând să se ofere celorlalți creditori plăți egale sau mai mari decât ar primi în faliment (pct. 9 al art. 4 din aceeași lege). Așadar, aplicarea dispozițiilor art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 trebuie realizată de către judecătorul-sindic în consonanță cu principiile enunțate de art. 4 din Legea nr. 85/2014, neputând fi validată teza echivalării pasivității creditorilor cu un vot negativ cât timp legiuitorul a instituit un mecanism pentru continuarea procedurii, prin art. 45 alin. (1) lit. o) din aceeași lege.

98. Chiar dacă, la prima vedere, ar părea că acesta este sensul avut în vedere de legiuitor, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că, în realitate, intenția celui care a edictat respectivele norme a fost în sens contrar.

99. În primul rând, lit. o) a primului alineat al art. 45 din Legea nr. 85/2014, deși îi conferă judecătorului-sindic atribuția de confirmare a planului de reorganizare, condiționează acest lucru de votarea lui de către creditorii. Altfel spus, atât timp cât creditorii nu au votat planul propus de debitor, cu aprobarea adunării generale a acționarilor/asociaților, de administratorul judiciar sau de unul ori mai mulți creditori, deținând

împreună cel puțin 20% din valoarea totală a creanțelor cuprinse în tabelul definitiv de creanțe, după caz, judecătorul-sindic nu poate confirma respectivul plan.

100. Că este așa rezultă și din modul de redactare a art. 139 alin. (1) teza I din Legea nr. 85/2014, potrivit căruia "Judecătorul-sindic fixează termenul pentru confirmarea planului în cel mult 15 zile de la depunerea la tribunal de către administratorul judiciar a procesului-verbal al adunării creditorilor prin care acesta a fost aprobat. (...)". Prin urmare, aplicând raționamentul de interpretare per a contrario, care se caracterizează prin faptul că atunci când o regulă de drept este subordonată anumitor condiții opusul acelei reguli este aplicabil când condițiile respective nu sunt îndeplinite, se poate trage concluzia că, atât timp cât creditorii nu au aprobat unul dintre planurile de reorganizare propuse, judecătorul-sindic nu poate stabili termen de judecată, în condițiile art. 139 din Legea nr. 85/2014, pentru confirmarea planului, nefiind îndeplinită cerința referitoare la depunerea la dosarul de sindic de către administratorul judiciar desemnat în cauză a procesului-verbal al adunării creditorilor prin care planul de reorganizare a fost aprobat.

101. În al doilea rând, introducerea acestei atribuții a judecătorului-sindic s-a impus ca urmare a ivirii în practică a unor situații de blocaj, în care procedura insolvenței este oprită, nu mai poate continua pentru că practicianul în insolvență, organ al procedurii, nu poate lua măsurile necesare desfășurării normale a procedurii concursuale, pentru aceasta fiind indispensabil să obțină acordul creditorilor.

102. În alte cuvinte, prin noua reglementare a insolvenței, adoptată prin Legea nr. 85/2014, legislatorul a prevăzut, printre principalele atribuții ale judecătorului-sindic, pe aceea de a debloca acele situații în care creditorii participanți la procedura judiciară nu sunt activi în procedură, statuând că instanța de insolvență, la cererea practicianului desemnat, are obligația de a soluționa acele situații în care nu se poate lua o hotărâre în ședințele comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi.

103. Totuși, o asemenea atribuție a judecătorului-sindic trebuie exercitată numai atunci când legea obligă la obținerea acordului/aprobării adunării creditorilor sau comitetului creditorilor pentru săvârșirea unui act de procedură de către administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, după caz, iar creditorii, legal convocați, ignoră rolul pe care îl au în cadrul procedurii colective și nu își dau concursul la două ședințe consecutive având aceeași ordine de zi. Aceasta a fost situația avută în vedere de legiuitor pentru care s-a reglementat, prin actuala Lege-cadru a insolvenței, posibilitatea conferită judecătorului-sindic de a substitui pasivitatea decizională a creditorilor.

104. În ipoteza avută în vedere de către titularul sesizării nu este însă îndeplinită situația premisă, respectiv aceea ca procedura insolvenței să fie blocată de pasivitatea creditorilor. Aceasta întrucât, pentru situațiile în care creditorii, legal convocați, în condițiile art. 137 din Legea nr. 85/2014, nu au fost în măsură să aprobe niciunul dintre planurile de reorganizare propuse de titularii prevăzuți la art. 132 din aceeași lege, tot legiuitorul a stabilit consecința, în art. 145 din același act normativ.

105. Prin urmare, dacă creditorii nu aprobă, indiferent din ce motiv, fie pentru că planul nu a fost acceptat [(i) în cazul în care sunt cinci categorii, de cel puțin trei dintre categoriile de creanțe menționate în programul de plăți, dintre cele prevăzute la art. 138 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, cu condiția ca minimum una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul sau (ii) în cazul în care sunt trei categorii de creanțe, de cel puțin două categorii, cu condiția ca una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul, (iii) iar în cazul în care sunt două sau patru categorii, de cel puțin jumătate din numărul de categorii, cu condiția ca una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul], fie pentru că votul asupra planului nu a putut fi exprimat din lipsă de cvorum, consecința acestui fapt este aceeași: judecătorul-sindic va decide, prin sentință, intrarea în faliment, fiind incidentă ipoteza de la lit. c) pct. A a primului alineat al art. 145 din Legea nr. 85/2014 - niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat.

106. În al treilea rând, de vreme ce creditorii votează în condițiile art. 138 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, adică separat, pe categorii de creanțe, și anume creanțe care beneficiază de drepturi de preferință, creanțe salariale, creanțe bugetare, creanțe aparținând creditorilor indispensabili și celelalte creanțe chirografare, doar în cazul în care planul/unul dintre planurile propuse a fost acceptat de o majoritate absolută din valoarea creanțelor dintr-o anumită categorie acel plan va fi socotit acceptat de respectiva categorie de creanțe, nu este de conceput a se apela la mecanismul suplinirii de către judecătorul-sindic a hotărârii adunării creditorilor datorată lipsei de cvorum cauzate de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi.

107. Aceasta întrucât votul asupra planului se acordă în condiții diferite de cele stipulate de alin. (1) al art. 49 din Legea nr. 85/2014. Așadar, legiuitorul, atunci când a reglementat condițiile restrictive în care se poate aproba un plan de reorganizare (care prevede, după caz, nelimitativ, împreună sau separat, fie restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului, fie restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social, fie restrângerea activității prin lichidarea parțială sau totală a activului din averea debitorului), a impus mai multe cerințe speciale, cum ar fi ca voturile referitoare la plan să fie precise (afirmative sau negative, după caz), nefiind permise voturile ambigue sau condiționate [acestea din urmă fiind prezumate a fi voturi negative - art. 49 alin. (1) teza a II-a].

108. Mai mult decât atât, dacă s-ar accepta soluția contrară, ca judecătorul-sindic să substituie pasivitatea decizională a creditorilor și în privința aprobării planului de reorganizare, s-ar încălca prevederile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, potrivit cărora "Atribuțiile judecătorului-sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar și/sau al lichidatorului judiciar și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței. Atribuțiile manageriale aparțin administratorului judiciar ori lichidatorului judiciar sau, în mod excepțional, debitorului, dacă acestuia nu i s-a ridicat dreptul de a-și administra averea. Deciziile manageriale ale administratorului judiciar, lichidatorului judiciar sau debitorului care și-a păstrat dreptul de administrare pot fi controlate sub aspectul oportunității de către creditorii, prin organele acestora".

109. În consecință, judecătorul-sindic poate controla numai legalitatea actelor din procedura insolvenței, nu și oportunitatea lor, iar dacă legea permite realizarea unei anumite operațiuni, în sensul în care o lasă în marja de apreciere a creditorilor, nu mai poate fi pusă în discuție cenzurarea oportunității aprecierii acestora din urmă. În analiza oportunității este necesar să se pornească de la înțelegerea contextului economic în care acționează atât debitorul insolvent, cât și creditorii înscriși la masa credală, pentru a se înțelege cum și de ce a fost măsura apreciată drept una favorabilă sau nefavorabilă, după caz, care sunt factorii economici care au fost avuți în vedere de către creditorii etc., aspecte asupra cărora instanța nu are căderea să se pronunțe tocmai pentru că nu există niciun mecanism de control al oportunității adoptării unei decizii de afaceri.

110. Prin urmare, dacă legea permite (și nu obligă la) realizarea unei anumite operațiuni, în sensul în care o lasă în marja de apreciere a creditorilor debitorului insolvent, nu poate fi pusă în discuție cenzurarea oportunității aprecierii acestora din urmă, iar neexprimarea unui vot în cadrul ședinței convocate de administratorul judiciar cu privire la planul sau planurile de reorganizare propuse nu este sancționată de lege, acest aspect fiind lăsat la simpla apreciere a creditorilor înscriși pe tabelul definitiv de creanțe.

111. Oricum, în ipoteza în care au fost propuse două sau mai multe planuri de reorganizare, alin. (6) al art. 138 din Legea nr. 85/2014 impune ca votarea acestora să se facă în aceeași ședință a adunării creditorilor, în ordinea decisă prin votul creditorilor, iar dacă i s-ar recunoaște judecătorului-sindic exercitarea atribuției prevăzute de lit. o) a alin. (1) al art. 45 din aceeași lege și în procedura de aprobare a planului, aceasta ar constitui o adevărată decizie de oportunitate, și nu una de legalitate, ceea ce legiuitorul a exclus expres.

112. Nu se poate accepta nici teza că absența unei hotărâri a adunării creditorilor adoptate în condițiile art. 138 din Legea nr. 85/2014, în conformitate cu care fiecare creanță beneficiază de un drept de vot, pe care titularul acesteia îl exercită în categoria de creanțe din care face parte creanța respectivă, creanțele

constituindu-se în cinci categorii distincte, care votează separat, așa cum s-a arătat deja, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la două ședințe având aceeași ordine de zi, ar echivala cu un vot negativ asupra planului de reorganizare.

113. Astfel, există un singur caz în care legiuitorul român a prezumat votul unora dintre creditorii participanți la procedura insolvenței, stabilind la art. 139 alin. (1) lit. E din Legea nr. 85/2014 că vor fi considerate creanțe nefavorizate și vor fi considerate că au acceptat planul (numai) creanțele ce se vor achita integral în termen de 30 de zile de la confirmarea planului ori în conformitate cu contractele de credit sau de leasing din care rezultă.

114. În mod asemănător, atunci când legiuitorul a înțeles să stabilească o anumită semnificație a unui vot, a făcut-o în mod explicit [art. 27 alin. (2) teza finală și art. 49 alin. (1) din Legea nr. 85/2014]. Așadar, legiuitorul a înțeles să interpreteze ca "vot negativ" doar votul condiționat, nu și lipsa votului. Ca atare, prima condiție a unui vot negativ este ca el să fie exprimat. Prin urmare, în condițiile inexistenței vreunui text de lege care să asimileze lipsa unui vot asupra planului de reorganizare cu votul negativ, inexistența unei hotărâri a adunării creditorilor din lipsă de cvorum ar trebui asimilată cu neacceptarea planului de reorganizare de către creditorii, drept condiție prealabilă de confirmare a acestuia de către judecătorul-sindic.

115. Concluzionând, în ipoteza în care nu s-a putut adopta o hotărâre a adunării creditorilor, în condițiile art. 138 din Legea nr. 85/2014, cu privire la aprobarea planului sau a unuia dintre planurile propuse, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi, judecătorul-sindic nu este îndrituit să suplinească aprobarea planului de reorganizare, iar lipsa de rol activ în procedură a creditorilor înscrși pe tabelul definitiv de creanțe nu echivalează cu votul negativ, ci constituie unul dintre cazurile în care judecătorul-sindic va decide intrarea debitorului insolvent în faliment.

116. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj - Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 337/112/2018/a7 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

Dispozițiile art. 45 alin. (1) lit. k) și o) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretate în sensul că judecătorul-sindic poate confirma un plan de reorganizare numai în măsura în care există o hotărâre de aprobare de către adunarea creditorilor a respectivului plan de reorganizare.

Dispozițiile art. 138 alin. (4) și art. 139 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 trebuie interpretate în sensul că imposibilitatea adoptării unei hotărâri în adunarea creditorilor convocată pentru aprobarea planului de reorganizare, din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați la cel puțin două ședințe având aceeași ordine de zi, nu echivalează cu votul negativ asupra planului de reorganizare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.